

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. M.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. J. S., advokátom so sídlom v P., proti žalovanému **A. K. - F. F.**, so sídlom v P., IČO X., **o zaplataenie istiny 1.923,49 € (57 947,- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 29 C 35/2007, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. októbra 2008, sp.zn. 7 Co 106/2008 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobkyne **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov (súd prvého stupňa) rozsudkom z 25. apríla 2008 č.k. 29 C 35/2007-86 konanie v časti o zaplataenie istiny 6 776,27 Sk zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplataenie žalobkyne 11 170,73 Sk so 7 % úrokom z omeškania od 30. apríla 2006 do zaplataenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobkyne uložil povinnosť zaplataenie žalovanému náhradu trov konania vo výške 17 430,- Sk na účet právneho zástupcu žalovaného do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak na základe žaloby žalobkyne, ktorou sa domáhala zaviazať žalovaného na zaplataenie sumy 17 947,- Sk so 7 %-ným úrokom z omeškania od 24. marca 2006 do zaplataenia z dôvodu nevykonanej úhrady za spotrebovanú energiu a zaplataenia sumy 40 000,- Sk so 7 %-ným úrokom z omeškania od 28. júla 2006 do zaplataenia z dôvodu neuhradenia nájomného za nájom nebytových priestorov. V časti, v ktorej konanie zastavil, svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 96 O.s.p. z dôvodu, že žalobkyňa v tejto časti vzala žalobu späť. V časti, v ktorej návrh zamietol, odôvodnil svoje rozhodnutie s poukazom na ustanovenie § 9

ods. 1 až 3 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov a ustanovenia § 451 ods. 1 a 2, § 517 ods. 2, § 676 ods. 1 a § 3 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že na základe podania žalovaného zo 14. júna 2005 doručeného žalobkyni, označeného ako výpoveď z nájmu, došlo dňa 30. júna 2005 k ukončeniu nájmu v prenajatých priestoroch. Mal za to, že uzavretím nájomnej zmluvy na prevádzku so svedkom J. M. v čase platnosti nájomnej zmluvy medzi účastníkmi konania, by žalobkyňa hrubo porušila zmluvné dojednanie, čím by došlo k vzniku majetkového prospechu prijatím plnenia na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol, a preto návrh v tejto časti zamietol. Rovnako uviedol, že aj v prípade zistenia porušenia zmluvných podmienok zo strany nájomcu ukončením nájomného vzťahu v rozpore so zmluvou za obdobie existencie už nového nájomného vzťahu, by návrhu žalobkyne, ako nároku na náhradu škody vo výške nad sumu nájomného dohodnutého v novom nájmom, pre rozpor s ustanovením § 3 Občianskeho zákonníka nevyhovel. Vyhovel návrhu žalobkyne na zaplatenie nedoplatku za spotrebovanú elektrickú energiu v prenajatých priestoroch žalovaným za obdobie od 8. januára 2005 do 30. júna 2005 vo výške 11 170,73 Sk, s ktorým žalovaný v plnom rozsahu súhlasil.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 23. októbra 2008 sp.zn. 7 Co 106/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej súd prvého stupňa žalobu zamietol, ako aj v časti výroku o trovách konania, ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa uviedol správne dôvody v odôvodnení rozhodnutia, čo sa týka zániku nájomného vzťahu medzi účastníkmi konania a vec správne právne posúdil. Ďalej uviedol, že pre nájomný vzťah, ktorého predmetom je nájom nebytových priestorov, platia aj všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka v prípade, ak to nie je výslovne upravené v zákone č. 116/1990 Zb. ako lex specialis. Je preto správne pripustiť možnosť ukončenia nájomného vzťahu dohodou. Mal za preukázané, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá ústna dohoda o ukončení nájmu k 30. júnu 2005. Nedodržanie písomnej formy dohody o skončení nájomného vzťahu spôsobuje iba jej relatívnu neplatnosť (§ 40a OZ), ktorú treba uplatniť v zákonom stanovenej lehote, lebo právo dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Keďže dohoda o ukončení nájomného vzťahu medzi účastníkmi konania bola uzavretá v mesiaci jún 2005, trojročná lehota na možnosť domáhať sa neplatnosti takéhoto právneho úkonu už právne uplynula. Preto považoval dohodu o ukončení nájomného vzťahu, uzavretú medzi účastníkmi konania za platne uzavretú.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu, tým, že sa nemala možnosť vyjadriť k právnomu posúdeniu veci, na základe ktorého odvolací súd rozhodol, jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Uviedla, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu dňa 23. októbra 2008, bola už účinná novela O.s.p., prijatá zákonom č. 384/2008 Z.z., ktorá nadobudla účinnosť dňa 15. októbra 2008, na základe ktorej podľa ustanovenia § 231 ods. 2 O.s.p., ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Odvolací súd ju nevyzval, aby sa vyjadrila k možnému použitiu tejto právnej kvalifikácie, pričom sa jednalo o právnu kvalifikáciu podstatnej skutkovej okolnosti (či nedodržanie písomnej formy dohody o ukončení nájmu spôsobuje relatívnu neplatnosť v zmysle ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka). V dôvodoch dovolania rozoberala skutkový a právny stav veci.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie nie je prípustné, keďže nie sú dané dôvody dovolania a neexistujú ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Uviedol, že v dovolacom konaní nedošlo k použitiu ustanovení právneho predpisu, ktoré by neboli použité v predchádzajúcom rozhodovaní veci. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol

zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade dovolaním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie

možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobkyni neznemožnil uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p. (v znení v čase rozhodovania odvolacieho súdu), ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu tzv. mandukčnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie v časti napadnutej dovolaním ustanovením § 9 ods. 1 až 3 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov a ustanoveniami § 451 ods. 1 a 2, § 517 ods. 2, § 676 ods. 1 a § 3 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že medzi účastníkmi konania došlo k ukončeniu nájomného vzťahu k 30. júnu 2005 ústnou dohodou (aj napriek písomnému dojednaniu v článku V bod 2 nájomnej zmluvy, v ktorej bola dohodnutá písomná forma výpovede s 2-mesačnou výpovednou lehotou). Uviedol, že uzavretím nájomnej zmluvy na predmetnú prevádzku so svedkom J. M. v čase platnosti nájomnej zmluvy medzi účastníkmi konania, by žalobkyňa hrubo porušila zmluvné dojednania, čím by došlo k vzniku majetkového prospechu prijatím plnenia na základe právneho dôvodu ktorý odpadol. Ďalej

mal za to, že aj v prípade zistenia porušenia zmluvných podmienok zo strany nájomcu ukončením nájomného vzťahu v rozpore so zmluvou za obdobie existencie už nového nájomného vzťahu by návrhu žalobkyne, ako nároku na náhradu škody vo výške nad sumu nájomného dohodnutého v novom nájomnom, pre rozpor s ustanovením § 3 Občianskeho zákonníka nevyhoviel. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že správne sú dôvody uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa, čo sa týka zániku nájomného vzťahu medzi účastníkmi konania dohodou. Mal za to, že súd prvého stupňa vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd, v porovnaní so súdom prvého stupňa, navyše použil pre odôvodnenie svojho rozhodnutia aj ustanovenie § 40a Občianskeho zákonníka a konštatoval, že nedodržanie písomnej formy o skončení nájmu spôsobuje jej relatívnu neplatnosť, ktorú však treba uplatniť v zákonom ustanovenej lehote, lebo právo dovolať sa neplatnosti právneho úkonu podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Keďže dohoda o ukončení nájomného vzťahu medzi účastníkmi konania bola uzavretá v mesiaci jún 2005, trojročná lehota na možnosť domáhať sa neplatnosti takého úkonu už uplynula.

V prejednávanej veci sa odvolací súd stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa ohľadne skutočnosti, že došlo k zániku nájomného vzťahu medzi účastníkmi konania dohodou. Už len na zdôraznenie správnosti tohto záveru dodal ďalší dôvod, ktorým je skutočnosť, že nedodržanie písomnej formy dohody o skončení nájomného vzťahu spôsobuje jej relatívnu neplatnosť (§ 40a Občianskeho zákonníka). Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že na použitie tohto ustanovenia odvolacím súdom nestačí, aby išlo o ustanovenie právneho predpisu, ktoré doteraz nebolo použité, ale musí ísť o také ustanovenie, ktoré je vo veci rozhodujúce. Obe podmienky, ktoré Občiansky súdny poriadok kladie na aplikáciu tohto ustanovenia musia byť splnené kumulatívne. V prejednávanej veci síce išlo o ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktoré súd prvého stupňa pri odôvodnení svojho rozhodnutia nepoužil, avšak odvolací súd ho nepoužil ako také, ktoré by bolo rozhodujúce pre daný skutkový stav. Odvolací súd k právnemu záveru súdu prvého stupňa, že došlo k zániku nájomného vzťahu medzi účastníkmi konania len doplnil, že nedodržanie písomnej formy dohody o skončení nájomného vzťahu spôsobuje jej relatívnu neplatnosť.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebola žalobkyňa úspešná a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanému (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 27. novembra 2009

JUDr. Ladislav Górász, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková